

Hólyagkatéterrel összefüggő húgyúti fertőzés megelőzése

PTE KK Orvosszakmai Igazgatóság
Kórházhigiénés Szolgálat

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Hólyagkatéter használattal összefüggő húgyúti fertőzés megelőzésére vonatkozó ajánlások

A húgyúti fertőzések azonosításához elengedhetetlen az egységes definíciókon és módszertanon alapuló folyamatos surveillance, amelynek révén azonosítható az esetleges helytelen, illetve az ajánlásoktól eltérő gyakorlat, megalapozhatóak a szükséges intézkedések, beavatkozások.

A surveillance adatokon alapuló **infekciókontroll programokkal**, illetve a bizonyítékokon alapuló infekciókontroll ajánlások betartásával a **hólyagkatéter használattal összefüggő húgyúti fertőzések közel háromnegyede megelőzhető lenne.**

Hivatkozások:

Az országos tisztifőorvos módszertani levele a hólyagkatéterrel összefüggő húgyúti fertőzés megelőzésére. NNK, 2019. Budapest.

ER-KK 34 A hólyagkatéterrel összefüggő húgyúti fertőzés megelőzésére vonatkozó eljárásrend

Hólyagkatéter behelyezés indikációi

- Perioperatív alkalmazás - nem rutinszerűen (urológiai műtétek).
- Elhúzódó sebészeti beavatkozások során.
- Műtétek során, ha nagy volumenű infúzió adása történik, vagy ha a vizeletelválasztás intraoperatív monitorozása szükséges.
- Vajúdás és szülés regionális érzéstelenítésben.
- Kritikus állapotú betegnél vizeletürítés monitorozására.
- Akut vizeletretenció esetén (krónikus esetben ok megszüntetése, alternatív megoldás).
- Inkontinens betegnél, akinél nyílt keresztcsonti, vagy gáttájéki sebgyógyulásának támogatása szükséges (ha lehet inkább kondom katéter).
- A beteg állapota hosszan tartó immobilizációt igényel (gerinc sérülés).
- Hólyagba történő gyógyszer-instilláció.
- Életvégi, palliatív ellátás.

**Kizárólag ápolási okból történő hólyagkatéter behelyezés nem megengedett!
Az elrendelés mindenképpen orvosi kompetencia (lázlapon)**

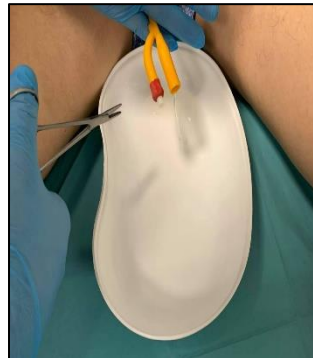
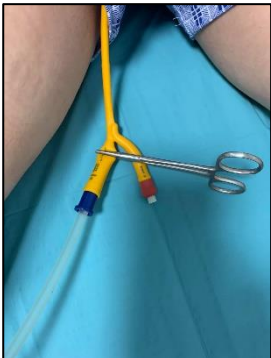
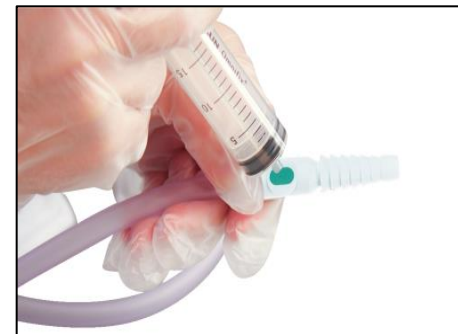
Hólyagkatéter behelyezésének helyes gyakorlata

- Mérlegelni kell az állandó katéter behelyezésének alternatíváit (kondom katéter intermittáló katéterezés),
- katéter behelyezése indokolt esetben, használata az indikáció fennállásáig,
- sérülések elkerülése érdekében a legkisebb méretű (átmérőjű) és megfelelő hosszúságú katéter választandó,
- higiénés kézfertőtlenítés elvégzése a katéter behelyezése előtt, illetve a katéterrel történő bármely manipuláció előtt és után,
- katéter behelyezésekor steril eszközök és aszeptikus technika alkalmazása (steril kesztyű, textília és törölő használata; fertőtlenítő oldat használata a húgycsőnyílás letörlésére, egyszer használatos, steril síkosító alkalmazása),
- férfiak katéterezésekor a katéter behelyezése után a fitymát (előbőrt) vissza kell húzni alapállapotba.

Hólyagkatéter ápolásának helyes gyakorlata

- Megfelelő rögzítés (Ballon: 8-10ml).
- Zárt rendszer fenntartása.
- Higiénés kézfertőtlenítés alkalmazása minden katéterrel történő manipuláció előtt és után.
- Egyéni védőeszközök használata.
- A vizelet szabad áramlásának biztosítása, a gyűjtőrendszer megtöretésének ellenőrzése.
- A vizeletgyűjtő zsákot a hólyag szintje alatt kell tartani, a padozattal ne érintkezzen, szükséges rendszeresen üríteni.
- Húgycsőnyílás rendszeres fertőtlenítése nem indokolt, de fontos a személyi higiénia.
- Állandó katétert viselő betegtől, rutinszerűen vett vizelet mikrobiológiai vizsgálat nem javasolt, szükség esetén a tenyésztés eredménye fenntartással kezelendő.
- Amennyiben szükséges, tűmentes mintavételi mód javasolt (sampling port).
- Nozokomiális fertőzés megelőzése érdekében a kórházban töltött napok számának csökkentése.
- Hosszú távú katéter viselés esetén a katéter megfelelő időközönkénti cseréje:
 - szilikonizált felszínű gumikatéter: 2-3 hetente,
 - szilikon katéter: 4-6 hetente.

Adatrögzítés a betegdokumentációban

A kompetenciához kötött feladatok végrehajtását követően az alábbi dokumentációs kötelezettségek állnak fenn az orvosok, szakdolgozók részéről:

dokumentálandó adat	adatrögzítő	dokumentáció helye
hólyagkatéter behelyezés/csere elrendelése	orvos	lázlap
hólyagkatéter szükségességének napi bírálata	orvos	lázlap
Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg		
hólyagkatéter behelyezés helye	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
hólyagkatéter jellemzői (méret, típus, csatorna)	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
Hólyagkatéter behelyezés/csere		
hólyagkatéter behelyezés/csere dátuma	orvos, ápoló	lázlap, elektronikus ápolási dokumentáció
hólyagkatéter behelyezését végző személy neve	orvos, ápoló	lázlap, elektronikus ápolási dokumentáció
hólyagkatéter jellemzői (méret, típus, csatorna, katétervég)	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
ballonba töltött folyadék mennyisége	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
Hólyagkatéter ápolás		
hólyagkatéter ápolás dátuma	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
hólyagkatéter átjárhatósága	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
vizelet színe	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
vizeletgyűjtő zsák a hólyag szintje alatt	ápoló	elektronikus ápolási dokumentáció
Hólyagkatéter eltávolítás		
katéter eltávolítás dátuma	orvos, ápoló	lázlap, elektronikus ápolási dokumentáció

Adatrögzítés folyamata az elektronikus ápolási dokumentációban

- A szakdolgozó a hólyagkatéter behelyezése, ápolása, eltávolítása után, az e-MedSolution rendszer ápolási dokumentációjában az Ápolási Lapon rögzíti a szükséges adatokat.
- Az orvos által végzett hólyagkatéter behelyezés adatai hasonlóan rögzítendők az Ápolási lapon a tevékenységet Segítő szakdolgozó részéről.
- Elérési útvonal: e-MedSolution <http://emedapp.kk.pte.hu/index.html> nővérállomás/ápolási dokumentáció/ápolási lap (SPECIÁLIS ÁPOLÁS/ Kanülök, szondák, katéterek/Hólyagkatéter).

The screenshot displays the 'SPECIALIS ÁPOLÁS' (Special Care) section of the e-MedSolution system. It features a sidebar with a tree view of care categories: 'Kanülök, szondák, katéterek' (Catheters, sondas, catheters), '2. Perifériás kanül' (Peripheral catheter), 'Centrális kanül' (Central catheter), 'Artériás kanül' (Arterial catheter), and 'Hólyagkatéter' (Urinary catheter). The 'Hólyagkatéter' category is selected and expanded, showing a list of activities for patients with a urinary catheter. Each activity has a checkbox, a text input field, and a date/time selection field. The date is set to 2022.05.20 and the time to 08:40. A question mark icon is present next to each input field.

Activity	Input Field	Date	Time
☐ ☐ S2-Perifériás vénás kanül behelyezése	[Empty]	2022.05.20	08:40
Perifériás kanülje a betegnek	[Dropdown]	2022.05.20	08:40
☐ ☐ S2-Hólyag katéter behelyezése	[Empty]	2022.05.20	08:40
☐ ☐ S2-Hólyag katéter ápolása	[Empty]	2022.05.20	08:40
☐ ☐ S2-Hólyag katéter cseréje	[Empty]	2022.05.20	08:40
☐ ☐ S2-Hólyag katéter kivétel	[Empty]	2022.05.20	08:40
☐ ☐ S2-Egyszeri vizeletlebcsojtás egyszer használatos katéterrel	[Empty]	2022.05.20	08:40

Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg

Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg kiválasztása után a legördülő menü kérdései megválaszolandók:

- hólyagkatéter behelyezés helye (ambulancia, műtő, más intézmény, egyéb),
- hólyagkatéter jellemzői (méret, típus, csatorna).

The screenshot shows a software interface for medical data entry. On the left is a tree view with the following items:

- + 2. Perifériás kanül
- + Centrális kanül
- + Artériás kanül
- Hólyagkatéter

Under the 'Hólyagkatéter' item, there are several fields:

- Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg: [1 - igen] (dropdown menu)
- Osztályra érkezéskor hólyagkat. (label)
- Hol történt a behelyezés (label)
- Hólyagkatéter jellemzői (expanded section)
 - méret: (text input)
 - típus: (text input)
 - csatornák szerint: (text input)

The 'Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg' dropdown menu is open, showing the following options:

- 01 - ambulancia
- 02 - műtő
- 03 - más intézmény
- 09 - egyéb

Hólyagkatéter behelyezés

Hólyagkatéter behelyezés kiválasztása után, a behelyezés dátuma rögzítendő, majd a legördülő menü kérdései megválaszolandók:

- hólyagkatéter behelyezést végző személy neve (legördülő menüből kiválasztandó),
- hólyagkatéter jellemzői (méret, típus, csatorna, katétervég),
- ballonba töltött folyadék mennyisége (szabadszövegesen beírandó).

2. Perifériás kanül
 Centrális kanül
 Artériás kanül
 Hólyagkatéter

Hólyagkatéterrel osztályra érkezett beteg:

S2-Hólyag katéter behelyezése

Hólyagkatéter behelyezése
Behelyezés dátuma:

Behelyezést végző személy neve:

Hólyagkatéter jellemzői

méret:

típus:

csatornák szerint:

katéter vége szerint:

Ballonba töltött folyadék mennyisége: ml

Méret:

- 8Ch-24Ch

Katéter típusa szerint:

- Foley: ballonos
- Csapoló: nincs ballon

Csatornák szerint:

- 1,2,3 járatú

Katéter vége szerint:

- Nelaton (egyenes)
- Tiemann (ferde)

Hólyagkatéter ápolás, kivétel

Hólyagkatéter ápolás kiválasztása után, az ápolás dátuma rögzítendő, majd a legördülő menü kérdései megválaszolandók:

- hólyagkatéter átjárhatósága (legördülő menüből kiválasztandó),
- vizelet színe (legördülő menüből kiválasztandó),
- vizeletgyűjtő zsák a hólyag szintje alatt (legördülő menüből kiválasztandó).

A hólyagkatéter ápolást naponta el kell végezni, majd dokumentálni.

Hólyagkatéter ápolása	
Ápolás dátuma:	2022.05.20
Katéter átjárható:	<input type="text" value=""/> ▼
Vizelet színe:	<input type="text" value=""/> ▼
Vizeletgyűjtő zsák a hólyag szintje alatt van:	<input type="text" value=""/> ▼
☐ ☐ S2-Hólyag katéter cseréje	<input type="text" value=""/> ?
☐ ☐ S2-Hólyag katéter kivétel	<input type="text" value=""/> ?
☐ ☐ S2-Egyszeri vizeletlebocsátás egyszer használatos katéterrel	<input type="text" value=""/> ?

Hólyagkatéter csere, kivétel

Hólyagkatéter csere kiválasztása után, a behelyezés dátuma rögzítendő, majd a legördülő menü kérdései megválaszolandók:

- hólyagkatéter behelyezést végző személy neve (legördülő menüből kiválasztandó),
- hólyagkatéter jellemzői (méret, típus, csatorna, katétervég),
- ballonba töltött folyadék mennyisége (szabadszövegesen beírandó).

Hólyagkatéter eltávolítása kiválasztása után, az eltávolítás dátuma rögzítendő.

Hólyagkatéter cseréje	
Behelyezés dátuma:	2022.05.20
Behelyezést végző személy neve	<input type="text" value=""/>
☐ Hólyagkatéter jellemzői	
méret:	<input type="text" value=""/>
típus:	<input type="text" value=""/>
csatornák szerint:	<input type="text" value=""/>
katéter vége szerint:	<input type="text" value=""/>
Ballonba töltött folyadék mennyisége:	<input type="text" value=""/> ml
☐ ☒ S2-Hólyag katéter kivétel	<input type="text" value=""/>
Hólyagkatéter kivétel	
Eltávolítás dátuma:	2022.05.20
☐ ☐ S2-Egyszeri vizeletlebocsájtás egyszer használatos katéterrel	<input type="text" value=""/>

Kedves Betegünk!

Önnek tartós hólyagkatétert szükséges viselnie, mely fokozott kockázatot jelenthet a húgyúti fertőzések kialakulásának szempontjából. A tájékoztató segít Önnek abban, hogy a hólyagkatéter viselése során meg tudja előzni a húgyúti fertőzések kialakulását.

Hólyagkatéter és vizeletgyűjtőzsák ápolása

- Mindig mosson kezet a katéter érintése előtt és után!

- A vizeletgyűjtő zsákot tartsa mindig a húgyhólyag szintje alatt, így megelőzheti a vizelet húgyhólyagba történő visszafolyását!

- A vizeletgyűjtő zsákot úgy helyezze el, hogy a csöve ne csavarodjon meg, hurkok ne keletkezzenek!

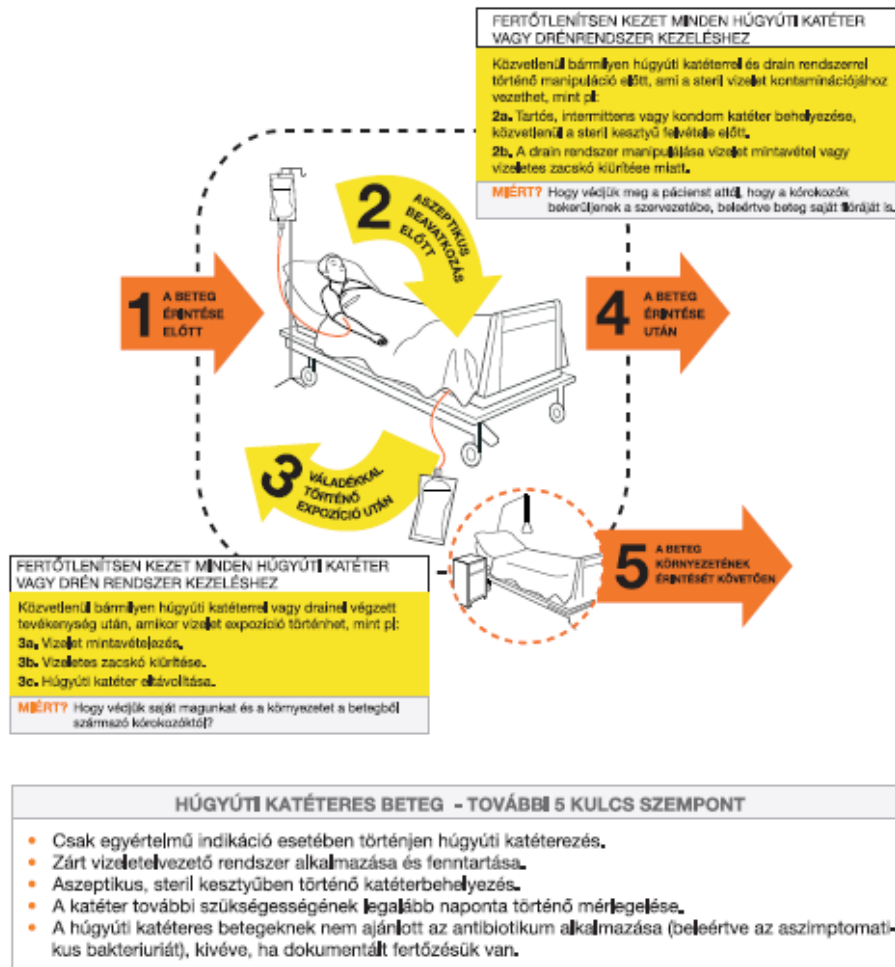
- A gyűjtőzsák a padlóval, mosdókagylóval, vagy vizeletgyűjtő edénnyel ne érintkezzen!

- Ne hagyja megtelni a vizeletgyűjtő zsákot!

A kézhigiéne 5 momentuma Fókuszban a húgyúti katéteres páciens

A dokumentum kódja:	ER-KK 34/M03	Oldal	1/2
Érvénybelépés időpontja:	2022.05.25.	Változat száma:	1.0

